

Максим Олегович КОМАРОВ,
курсант 4-го курсу ФПФОРД
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
доцент кафедри кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, к. ю. н., доцент,
Аліна Григорівна ГАРКУША,

РОЛЬ СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Сьогодні вимагає від правоохоронних органів швидкого вирішення питань, які виникають з приводу розслідування як кримінальних правопорушень, так й кримінальних проступків. Саме тому співпраця з експертними установами дає можливість отримати якісні докази, які в свою чергу позитивно впливають на хід розслідування та виконання завдань, покладених на правоохоронні органи.

Під час розслідування окремих кримінальних правопорушень та проступків, зокрема розкрадання державного і крадіжки особистого майна, хабарництва, вбивства, випуску недоброякісної, нестандартної, некомплектної продукції та ін. [3, с. 4], враховуючи, що більшість з них здійснюються з використанням прихованих методів, виявлення яких відбувається лише при спеціальному вивченні відповідних властивостей товару, слідчі та дізнавачі, мають можливість проводити судово-товарознавчу експертизу, результати якої становлять доказ, що в свою чергу дозволяє довести кримінальне провадження до логічного завершення.

Розглядаючи даний вид експертного дослідження, в першу чергу, є необхідним визначити його дефініцію. Товарознавча експертиза – це дослідження товарів з метою визначення їх якості, а також їх відповідності

існуючим стандартам, розгляд та вивчення властивостей товару за такими показниками як органолептичні, тобто такі, які формуються за допомогою п'яти органів чуття людини, фізико-хімічні, які дозволяють визначити хімічні та фізичні властивості матеріалів наданих на дослідження, а також мікробіологічні. Дані показники досліджуються експертом на підставі інформації, яка міститься на маркуванні або в товарно-супровідних документах [4].

Відповідно до ст. ст. 242 та 298⁴ Кримінального процесуального кодексу України [1], слідчий та дізнавач мають право призначити дану експертизу для того, щоб визначити розмір матеріальних збитків, в тих випадках, якщо потерпілий, або представник потерпілого, не має можливості, або не надає документ, який підтверджує розмір завданої шкоди, яка була заподіяна кримінальним правопорушенням, або проступком.

В свою чергу, отримавши розмір завданих матеріальних збитків, можна визначитись з кваліфікацією протиправного діяння. Наприклад, беручи до уваги ст. 185 КК України, можна виділити, що підрозділи дізнання мають право розслідувати лише ч.1 ст.185 ККУ [2], в той час як слідчі підрозділи ч.ч. 2-5 ст. 185 КК України. Тобто, наприклад якщо експерт в своєму висновку зазначить, що розмір завданої шкоди відповідає сумі від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ч.3 ст. 185 КК України), то дане протиправне діяння буде визначатись як кримінальне правопорушення та буде розслідуватись слідчим, якщо менше вищезазначеної суми, то відповідно буде визначатись як кримінальний проступок та буде розслідуватись дізнавачем.

Для того, щоб призначити експертизу, слідчий або дізнавач складає відповідну постанову про призначення даної експертизи та погоджує її з прокурором, дотримуючись при цьому всіх вимог чинного процесуального законодавства. Після призначення судово-товарознавчої експертизи, разом з

постановою до експерта потрапляють необхідні матеріали, а саме: товари, зразки або документи [3, с. 27]. В деяких випадках, на експертизу надають протоколи допитів, протоколи огляду, висновки експертів інших спеціальностей, фотографії тощо.

Отже, роль судово-товарознавчої експертизи полягає у її необхідності під час розслідування кримінальних правопорушень та проступків, адже за допомогою даної експертизи вирішуються багато питань, пов'язаних з визначенням якості об'єкта дослідження, його вартості тощо, що є важливим для визначення кваліфікації протиправного діяння. Використання висновків експертів з судово-товарознавчого дослідження надає змогу особі, яка проводить розслідування, потерпілому, представнику потерпілого тощо отримати незаперечні докази, сформовані саме на основі даних висновків.

Перелік використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Редакція від 14.05.2021, підстава - 1422-IX. [Електронний ресурс] : Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI .URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Повний перелік кримінальних проступків з 1 липня 2020. White Collar Blog:*офіційний веб-сайт*. [Електронний ресурс] URL:<http://whitecollarblog.info/offences>
3. Судово-товарознавча експертиза : опорний конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання ступеня освіти магістр спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» [Електронний ресурс] / укладачі М. П. Головка, В. В. Полупан, А. І. Олійник : URL:https://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/3447/1/2018.2п_поз.73.pdf
Товарознавча експертиза. Київська незалежна судово-експертна установа. *офіційний веб-сайт*. [Електронний ресурс] URL:<https://kise.ua/tovarovnavcha-ekspertiza/>